

Man minns ej annat namn än mjölkländer,
fast mödrarna eller andra kunde säga:
'bissingar', 'risgrön', 'gaddar' som smeknamn.

LWF 133

Ber: "Det var en gådje, ett sånt visande, då den första landen skymrades..."

Det var så märkligt då den första
landen stack fram. Oftast var barnet
kinkigt innan, hade 'ont för tanden'. Man
gred tandkötet med fingret för att landen
lättare skulle komma genom. Man gav
barnet en visbrott att sugga på. Det
fick uppvecklarens barn av, födda 1931 - 1937,
av sin farmoder ifrån Uppgränna f. 1868.

Teller man gav barnen bitringar.
Även i dessa dagar lägges de unga mödrarna
vikt vid de första ländernas framkomst,
men mera som ett led i barnets utveckling.

Det var annat för. Då var landsprickningen
observerad av andra skäl. Klarade barnet

29/6-67

av denna, var det ett bevis på att det
klarar den stora krisen, och fick överleva.
by många barn dog av 'Landslaget'. Numera
hör man inte talas om ^(utom av gamla människor.) denna sjukdom.

Det är troligt att man därför sparas
den första fälda länden, lade i en liten
ask i chiffonieren eller i en burk. Det
blev ett mod, en del infallade länden i
ett smycke och köpte en liten kedja till.

Det var mest sådana föräldrar som fått vänta
länge på ett barn. Någon gåva till
barnet har man ej hört talas om.

Att modern skulle äla upp länden har man
ej hört talas om. inte heller att den slängs
i någon möbel. Ibland ville barnet själv
ha länden som minne. Annars skulle
den kastas på elden. Alla tappade länders
skulle kastas på elden med det samma, om

de inte sparas. Ramsor minns man ej.

Visade sig den första landen tidigare än normalt, lät det: "Växer det länder, växer det händer." Talesättet vanlig här omkring i denna trakt. Jönköping, Bankeryd, Barnarp, Huskvarna, Gränna, Ölmeåstad, Skärstad, Visingsö.

I Gränna bodde den bekante gelbgjellare Fong (även uppt. till Nordiska huset.) Bördig från Visingsö. Då en av hans söner, efter mycket grim och "sagglande" fick den första efterhåglade landen, hände detta under ett besök i Forsmäs. Det blev sån glädje och titande av anhöriga och gäster och Viktor Fong kallade sen pojken land för, Forsmäsa gadden. en kelliokvä år sen, kanske något mer.

16877:4

ACC. N:R M. 133FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Man har ej andra namn än mjölk-tänder,
otlatänder, fram-tänder och ägnatänder.

Då en ägnatand drogs ut för, kunde tand-
doktorn fråga om det gjorde ont i ögat.

Hos sonnen Wigell i Svartorp fick patienten
sätta sig grenske över en byketafla
och hålla sig i denna. 1880 - 1900 talet.

IBland vill barnen själva
spara sina tänder, ha dem i en liten plast-
påse en tid, det är ganska vanligt. Till
slut hamnar de i sopkunnan.

En dentist i Örebro, bördig från Lomma-
ryds socken i Norra Vedbo, infattade sin sons
första tand i en finger-ring för femton år
sen. och sedan brosonsens tand i en guld-
kedja (femtonår senare) Det är meringen, och det med
tiden skall bli en present till ynglingens frsta för-
älskelse av denne. Allmän sedan det dock ej.

16877:5.

ACC. N:R

M.

133

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ell' ordstäv här i trakten:

"Kan man ha sina länders kvar, blir man gammal." (en 95 årig ber. har nästan alla sina kvar)

Att det en lucka emellan framfänderna, som på Tore Skogman, blir man berest.

ett allmänt talesätt i trakten här och i uppbyggarens hemtrakt.

Det är troligt att en del seder varit förknippade med de första länderna förs. men att de varit hemliga, eller utförda i hemlighet, vilket kunde förklara de över nittioåriga kvinnornas förlägenhet då uppbyggaren framställt listans frågor.

Ell' talesätt i från Ingelstad härad, då det bara kommer en land först: "Kommer det snart en efter." Visst, men det var dubbeltydigt - snart en liten (barn) till.

20/7 3:-

16877:6.

ACC. N:R M. 133

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Demna berättare har noga genomsett skolläsare
och musci-mannen Sahlströms uppbeaktningar
i Husekvarna museum, men finner inget
berättat om länder i dessa skrifter.

Dock har ber. hört av gamla, att den första
landen användes till borttagande av värtor
som barnet senare kunde få, därför gömdes
den i ask eller byrålåda, modern kunde även
infatta den i en fingerring, som prydnad, eller
väl snarare som talisman, osäkert vilket.

Man bestötk värtorna med landen, ibland i
förening med uttalande av en kort reamsa, hvar den föd
vet man ej. Sen gömdes landen på ett hemligt
ställe och då värtorna var borta kunde man
lä fram landen igen.

De andre länderna rönt ej så stort intresse, ty
snart kom ett nytt barn till världen och drog
intresset till sig och sin första land.